
Introduktion

Tidskriften *Arbetsmarknad & Arbetsliv* är nu inne på sitt sjätte år. Årtusendets första nummer innehåller fyra artiklar och en bokanmälan.

I den andra i en serie av tre artiklar beskriver **Nils Elvander** den historiska utvecklingen av forskningsområdet *Industrial relations* (IR) eller arbetsmarknadsrelationer som det heter på svenska. Efter att i *Arbetsmarknad & Arbetsliv* nr 3, 1998 beskrivit IR-områdets uppkomst och utveckling i Storbritannien försätter författaren att beskriva motsvarande utveckling i USA från början av 1900-talet fram till i dag. I början av seklet var här forskningsintresset huvudsakligen inriktat mot fackets betydelse och handlande. Efter 1970-talet skedde en omorientering till att alltmer beakta arbetsgivarsidans roll. Detta avspeglar den maktförskjutning som skett på den amerikanska arbetsmarknaden, där facket förlorat makt såväl på central som lokal nivå. Artikeln avslutas med en jämförelse av IR-området i USA och Storbritannien, där det konstateras att det finns stora likheter, men även betydande skillnader, mellan de bägge länderna. I en kommande, tredje artikel, planerar författaren att ytterligare utvidga beskrivningen av IR-området till några andra länder, däribland Sverige. Han kommer också att redovisa den internationella IR-verksamheten samt diskutera teoribildningens problematik inom området.

I nästa artikel av **Henrik Bäckström** och **Johnny Lind** diskuteras utvecklingen på 1990-talets arbetsmarknad ur ett företagsperspektiv. Kravet på rationaliseringar och ”magra organisationer” har blivit allt starkare i den ökande konkurrens som globaliseringen innebär. Samtidigt visar forsk-

ningen att långsiktighet och kontinuitet i relationerna mellan företag, kunder och leverantörer – företag i nätverk – har avgörande betydelse för förmågan att överleva på en industriell marknad. Bäckström och Lind behandlar i sin artikel två ekonomistyrningskoncept, ”Activity Based Costing” (ABC) och ”Target Cost Management” (TCM), och diskuterar fördelar och risker med dessa två system ur ett nätverksperspektiv. Avslutningsvis konstaterar de att det finns få empiriska studier som undersöker hur 1990-talets bantningsstrategier påverkar företagets förmåga att utvecklas i industriella nätverk och efterlyser fler studier av detta.

I numrets tredje artikel tar **Bengt Furåker** upp den intressanta frågan hur offentligt och privat anställda upplever sitt arbete i olika avseenden. Finns det skillnader mellan dessa båda kategorier vad gäller upplevelsen av det egna arbetet, t ex vad gäller trygghet, inkomst och karriärmöjligheter samt arbetets innehåll och mening? Resultaten visar att arbetare inom den offentliga sektorn i högre grad än privatanställda anser att de gör något som är angeläget för andra och för samhället och de tycks vara relativt sett stolta över sitt jobb. I övrigt är det dock en dyster bild av den offentliga sektorn som framträder. På ingen av de andra punkter som studerats upplevs villkoren och belöningarna vara bättre i den offentliga sektorn än i den privata. Många i den offentliga sektorn tycker att de både har lägre löner och sämre anställningstrygghet och artikelförfattaren uttrycker farhågor om att detta kan påverka kvaliteten i den offentliga verksamheten framöver.

I den fjärde artikeln redovisar **Maria Roselius** och **Lars Häll** en studie om arbete

och social förankring bland invandrare. Studien omfattar fyra grupper som kom till Sverige under 1980-talet, nämligen invandrare från Chile, Iran, Polen och Turkiet. De frågor som behandlas är vilka skillnader som finns mellan dessa invandrargrupper samt mellan dessa grupper och infödda svenskar, vad gäller t ex arbetslöshet, arbetskraftsdeltagande och social position. Vidare studeras vad utbildningsnivå och kunskaper i det svenska språket betyder för invandrarnas möjligheter på arbetsmarknaden och frågan om den etniska tillhörigheten har någon betydelse i sig. Skillnaderna mellan dessa grupper visar sig vara stora såväl när det gäller deras bakgrund som deras förhåll-

anden i Sverige. Så har exempelvis invandrare från Polen och Iran betydligt bättre svensk-kunskaper än invandrare från Chile och Turkiet. Speciellt kvinnorna från Turkiet anser sig ha svårt med det svenska språket. Andelen arbetslösa eller utanför arbetsmarknaden är å andra sidan högst bland de från Iran. Lägst är den bland de från Polen. Bägge dessa grupper har hög utbildning, både jämfört med övriga invandrargrupper och jämnåriga svenskar. En slutsats som författarna drar av sina undersökningsresultat är att det är absolut nödvändigt att ta hänsyn till enskilda etniska grupper i forskning och utredning, och inte behandla invandrare som en homogen grupp.

Susanna Okeke
Ulla Arnell Gustafsson